

ב"ה

ראש השנה

כי מה' שאלתיו

הפטרה יום א' דראש השנה שמואל א, א, כ.

ילד הוא פיקדון שניתן להורים

בנוגע לתוכן ענינו של שמואל אנו לומדים את השתלשלות המאורעות של לידתו, בהפטרה של ראש השנה:

הסיפור שם הוא, שהיתה נביאה בישראל, חנה הנביאה, שבכמה ענינים היא התחילה ענין חדש בנבואה (כגון שם צבאות וכיוצא בזה), והיא רצתה ללדת ילד, ומסרה נפשה על כך. ואחרי שהוא נולד היא מסרה נפשה על חינוכו, וויתרה מרצונה על מנהגה הטוב ללכת בכל שנה למשכן שילה, כדי שתוכל לגדל ולחנך את הילד כראוי, וילד זה הוא שנקרא בשם שמואל, "כי מה' שאלתיו".

ושמואל היה ילד מיוחד. כמו שכתוב "ונתת לאמתך זרע אנשים", ומובא בגמרא שבקשתה היתה שהוא יהיה ניכר גם בין אנשים. ואנו רואים זאת (שהיה ניכר ומיוחד גם בין אנשים חשובים) גם ממה שנאמר "משה ואהרן בכהו ושמאל בקוראי שמו", ששמואל היה שקול כנגד משה ואהרן. כלומר, דשמואל היו בו שתי המדות דמשה ואהרן - אמת וחסד, כמובא במדרש על הפסוק חסד ואמת נפגשו דהיינו משה ואהרן.

...כאשר חנה הביאה את בנה שמואל, אל משכן שילה, מסופר בכתוב שהיא אמרה: "אל הנער הזה התפללתי ויתן ה' לי את שאלתי אשר שאלתי מעמו, וגם אנכי השאלתיהו לה" (ומפרש רד"ק: החזרתי לו השאלה שהוא נתן לי) כל הימים אשר היה הוא שאול לה".

ובענין זה ד"אנכי השאלתיהו לה" ישנם שני פירושים: פירוש אחד, "כאדם המשאיל כלי לרבו", מלשון שאלה (הלוואה): ופירוש אחר (על דרך הפירוש במה שכתוב "ושאלה אשה משכנתה ומגרת ביתה גו") ד"שאלה" הוא לשון מתנה. וכיון ש"אלו ואלו דברי אלקים חיים". מובן, ששני הפירושים יש להם מקום, ומשניהם קיים לימוד והוראה.

ההוראה הראשונה היא מן הפירוש ש"השאלתיהו" הוא מלשון "השאלה". כלומר, חנה רק השאילה את שמואל לה'. אבל הקשר שלה עמו נשאר (הוא עדיין בבעלותה). מכאן אנו למדים מוסר השכל. על דבר הקשר התמידי שחייב להיות בין אם לבנה, בין הורים לילדיהם. וזה מחזק עוד יותר את ההתעוררות להשתדל בהולדת ילדים.

ולאחר מכן באה ההוראה מן הפירוש השני. "שאלה" מלשון "מתנה", כלומר, שיש למסור את הילד במתנה להקב"ה - דבר המלמד אותנו את הבטחון שהקב"ה יספק את צרכי הנולד בגשמיות וברוחניות. כי היות שנותנים לו את הילד במתנה, בודאי שהוא יספק את צרכיו. שהרי "לי הכסף ולי הזהב" הן בגשמיות והן ברוחניות.

...וענין נוסף שיש ללמוד מסיפור חנה:

משמעות הלשון שאמרה חנה בעת שקראה לילד "שמואל" - "כי מה' שאלתיו" (ולא אמרה "ביקשתיו" וכיוצא בזה), ניתן ללמוד, שגם אופן נתינת הילד לחנה על ידי הקב"ה הוא "בהשאלה", כלומר, פקדון שבגדר השאלה. וכידוע ומפורסם הביטוי, שילד הוא פקדון שניתן על ידי הקב"ה להוריו.

והנה מצינו בהלכה, שבפקדון ישנם ארבעה אופנים - ארבעה שומרים: שומר חינם - שואל - נושא שכר - שוכר. וייחודו של ה"שואל" מתבטא בדין. שכאשר השאלה היא בבעלים אז השואל פטור מן הכל. ובלשון הכתוב "אם בעליו עמו לא ישלם".

ואם כן, היות שאופן הפקדון של כל ילד יהודי אצל הוריו הוא בגדר "שואל", וה"שאלה" היא באופן ד"בעליו עמו". שהרי "ה' נצב עליו" תמיד - יוצא. שתמיד ובכל מצב ההורים הם באופן של שואל בבעלים, ולכן אין להעניש אותו חס ושלום, אלא אדרבה, צריך להיטיב לו עבור הצער וכו', ו"לפום צערא אגרא". והיות שזהו צער של בנו יחידו של מלך מלכי המלכים הקב"ה - מובן מהו ה"שכר" (ה"אגרא") המגיע לו עבור זה.

קטע משיחת י"ג תשרי, רשימת השומעים בלתי מוגה.
תו"מ ה'תשד"מ ח"א ע' 157.

פרויקט זו נוסד בימי השבעה לזכרון ולע"נ הרב גבריאל נח זוגותו רבקה הי"ד
- שלוחי כ"ק אדמו"ר במומבאי, אינדיא

נדפס ומופץ ע"י הרה"ת ר' שלמה לרר ומשפחתו שיחיו
שלמה נחמ"ה, צבי"ה זלאטע רייזל, שמואל, מנחם מענדל, ישראל אריה לייב, יוסף יצחק,
שניאור זלמן, חיה מושקא, אברהם דוד, אהרן, חנה